

PRZYGODA NA KONSKIM GRZBIECIE

Scenariusz zajęć w oparciu o książkę *Koń na receptę* Agaty Widzowskiej – Pasiak

Wprowadzenie

Przedstawiony scenariusz może być wykorzystany w klasach II-IV. Ze względu na specyfikę pracy nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej proponuje się zapoznanie z treścią książki poprzez głośne czytanie w klasie codziennie przed rozpoczęciem zajęć, np. w ramach kampanii społecznej *Cała Polska czyta dzieciom*. Na rozwijanie zainteresowań czytelniczych nauczyciel może przeznaczyć także tzw. godziny kartowe. Odpowiednio opracowane treści posłużą dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Zdolnym pozwolą rozwinąć zainteresowania i wydobędą twórczy potencjał, a dzieciom z wyzwaniami pedagogicznymi *Koń na receptę* ukaże swą moc terapeutyczną. Czwartoklasiści mogą z lekturą zapoznać się samodzielnie, a nauczyciel - polonista dokona modyfikacji scenariusza i poszerzy spotkanie z tą urokliwą lekturą o twórczą pracę z tekstem, jak np.: szczegółowa charakterystyka świata przedstawionego, samodzielne lub grupowe ustalenie i zapisywanie kolejnych wydarzeń, charakterystyka bohaterów, opis Jagody (bohater dynamiczny), dalsze losy Szoguna itp.

Jakie cele można osiągnąć, pracując z tą książką?

- Wyrabianie potrzeby i nawyku obcowania z książką.
- Nabywanie sprawności językowych; bogacenie słownictwa.
- Budzenie wrażliwości na piękne słowo, rym, nastrój.
- Rozwijanie twórczego myślenia i wyobraźni – wyczarowanie nowych światów (wątek jednorożca).
- Pogłębianie emocjonalnego przeżywania treści poprzez dramę, konkursy i zabawy.
- Otwarcie się na niepełnosprawnych kolegów/koleżanki bez względu na ich ograniczenia.
- Kształtowanie postawy niesienia pomocy zwierzętom.
- Doskonalenie umiejętności rozpoznawania wartości w życiu.
- Aktywne uczestniczenie w zajęciach.

Potrzebne będą: egzemplarz książki, mapa Polski, stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu, wystawka poświęcona autorce – zdjęcie, wydane książeczki dla dzieci (dostępne w bibliotece), zakładki, Słownik języka polskiego, materiały plastyczne, kartki z zadaniami, odznaki „Super koniarza”.

Propozycje zajęć:

1. Egipt czy Dąbrówka? – scenka dramatowa.

Troje dzieci odgrywa role rodziców i córki. Mama i tata informują córkę o tym, że zamiast zaplanowanych wakacji w Egipcie czeka ją kilkutygodniowy pobyt na kaszubskiej wsi u cioci i wujka. Podają racjonalne argumenty – choroba mamy, groźba zwolnienia z pracy taty. Po odegraniu scenki rozmowa na temat uczuć dziewczynki po zmianie miejsca wyjazdu.

2. Wprowadzenie do lektury – głośne czytanie przez nauczyciela pierwszego rozdziału książki *Koń na receptę* (do s.11). Swobodne wypowiedzi na temat wysłuchanego fragmentu z odniesieniem się do scenki i własnych odczuć. Zachęcenie do zapoznania się z dalszym ciągiem powieści.

3. W Internecie wszystko znajdziecie! – praca z komputerem.

Wyszukiwanie informacji o autorce książki. Polecana strona: <http://greengardens.pl/agata/>
Obejrzenie fotorelacji ze spotkań autorskich i zdjęć Stajni „Grzywa” w Dąbrówce. Wyłonienie najważniejszych informacji: autorka z wykształcenia jest instruktorem teatralnym i bibliotekarzem; od kilkunastu lat mieszka w Swarzędzu; ma dwoje dzieci i adoptowanego psa Remika; kocha długie spacerunki i końską jazdę. Napisała około 20 książeczek dla dzieci, m.in. *Bitelsiaki*, *Wesoła łąka*, seria *Myszka Precelka*, *Bajeczki dla synka i córeczki*, *Najmilsze wierszyki*, *Pokłóciły się poetki o pietruszkę i skarpetki...* (wspólnie z A.Frączek i U.Kozłowską). Dostępne w bibliotece bajki można pokazać i przeglądać. Następnie kliknąć link Wydawnictwa DREAMS i zaprezentować książkę *Koń na receptę*.

4. Zapoznanie z treścią książki – dwa warianty:

I wariant: dzieci czytają książkę samodzielnie w określonym czasie. Jeśli nauczyciel wybiera tę opcję, wręcza uczniom zakładki z poleceniami, które ukierunkują samodzielną lekturę i będą stanowiły podpowiedź, na co trzeba zwrócić uwagę w trakcie czytania, np.: *Podczas czytania wypisuj na kartce imiona osób i zwierząt, które występują w książce. Podkreśl ołówkiem słowa związane z końmi. Zwróć uwagę na stopniową zmianę w zachowaniu Jagody – która dziewczynka jest ci bliższa – ta na*

początku czy na końcu książki? Zaznacz fragment, który ci się spodoba i naucz się go pięknie czytać. Milej lektury!

Zakładkę może zdobić rysunek konia. Powinny się tam też znaleźć tytuł i autor książki.

II wariant: głośne czytanie książki przez nauczyciela po 15-20 minut w ciągu kilku dni.

Dla urozmaicenia i pobudzenia uwagi co kilka stron można przerywać czytanie i proponować wypowiedzi lub zabawy, np.:

- s.12 – Jak ciocia opatrzy ranę Jagody?
- s.13 – Ile masz palców u obu rąk? Liczenie sposobem podanym przez autorkę.
- s.25 – Kto z was jest Aktywnie Działającym Huncwotem Dziecięcym? (ADHD)
- s.27 – Jak myślicie – co to jest koniołap?
- s.35 – Co to za słowo – Przytulaki?
- s.59 – W jaki sposób dzieci mogą zarobić pieniądze? Podawanie propozycji.
- s.68 – Jak poruszają się niewidomi? – ćwiczenie w klasie z zamkniętymi oczami.

5. Czy wiem, co czytam? – sprawdzenie znajomości tekstu w formie zabawy.

Klasę dzielimy na dwie grupy, które przygotowują zestawy pytań i zadają je na przemian przeciwnikom. Stopień trudności zależy od samych uczestników i tu przydać się mogą zapiski poczynione w trakcie czytania. Przykładowe pytania: *Ile koni było w gospodarstwie cioci i wujka? Jak wabiły się psy? Co było charakterystyczną cechą wyglądu Szoguna? W jaki sposób dzieci uratowały konia?* itd.

6. W końskim świecie się znajdziecie – charakterystyka świata przedstawionego.

- Uzupełnienie metryczki książki: autor, tytuł, osoby, czas i miejsce akcji (wakacje w Dąbrówce na Kaszubach, 20 km od Wejherowa – wskazać na mapie Polski).
- Ustalenie kolejności wydarzeń w książce - ustne opowiadanie lub porządkowanie rozsypanki zdaniowej.
- Głośne czytanie ulubionych, wybranych fragmentów przez chętnych uczniów.

7. O czym jest ta książka? – rozmowa kierowana.

Wyłonienie najważniejszych zagadnień, którym poświęcona jest ta książka, ze szczególnym uwzględnieniem hipoterapii i stosunku do Przytulaków. Wyjaśnienie tytułu książki. Wyszukiwanie cytatów wyjaśniających, w jaki sposób chore dzieci korzystają z obecności zwierząt i jak to wpływa na ich zdrowie i samopoczucie. Elementy hipoterapii to nie tylko jazda konna, ale również kontakt ze zwierzęciem, głaskanie, przytulanie, zaplatanie grzywy, wołanie i ... – czytanie im na głos!

Uwaga od autorki scenariusza: po serii zajęć z książką dzieci samorzutnie wypowiadały się, że w domu czytają na głos swoim zwierzętom!

8. Jagoda – bohater na sto dwa! – próba oceny głównej bohaterki z uwzględnieniem zmian zachodzących w jej zachowaniu pod wpływem dramatycznych wydarzeń. Pytania pomocnicze: *Jaką dziewczynką była Jagoda na początku wakacji? W co się ubierała? Co lubiła jeść? O czym marzyła? Jaki był jej stosunek do zwierząt? Co spowodowało zmiany w jej zachowaniu? Czy chcielibyście mieć w klasie taką koleżankę?*

9. „Końskie” zabawy ruchowe i nie tylko:

- Wyścigi zaprzęgów – zabawy bieżne trójkami, gdzie dwoje uczniów tworzy parę pociągową, a do tyłu podają ręce woźnicy.
- *Największe szczęście na świecie? Na końskim siedzieć grzbiecie!* – zabawa z tekstem i wołanie w różny sposób: cicho – głośno; wolno – szybko; chłopcy – dziewczynki; improwizacja ruchowa podczas wykrzykiwania.
- *Jedzie kareta, dzwonek dzwoni. Zgadnij panie, ile koni?* – zabawa z wyliczanką. Jedna grupa recytuje w rytmie ćwierćnut, druga klaska językami, trzecia pstryka palcami, czwarta klepie rytmicznie otwartymi dłońmi w uda. Zmiana ról i powtórzenia.

10. Jestem znawcą koni – bogacenie słownictwa.

- Uczniowie otrzymują kartki z wyrazami i mają za zadanie otoczyć pętlą te, które są związane z końmi. Następuje wyjaśnianie znaczeń. Przykładowy słownik tematyczny: *lonża, wodze, kantar, strzemiona, siodło, popręg, galop, kłus, toczek, sztylpy, anglezowanie, oklep, gniady, kasztan, kary, srokaty, chrapy, boks, stajnia, kowboj, amazonka, klacz, ogier, źrebię, woźnica.* (są to wyrazy występujące w książce)
- Czy konie są tylko w stadninie? – wyszukiwanie związków frazeologicznych używanych w mowie potocznej. Gdy skończą się propozycje „z głowy”, warto sięgnąć do *Słownika języka polskiego*, gdzie można znaleźć wyjaśnienia. Wybrane powiedzenia i przysłowia: *zrobić kogoś w konia, znać się jak lyse konie, koń by się uśmieł, można z nim konie kraść, zjeść konia z kopytami, ty stary koniu, ruszyć z kopyta albo galopem, jechać, co koń wyskoczy, darowanemu koniowi w zęby się nie zagląda, w sto koni nie dogoni, pracować jak koń, zdrowy jak koń, baba z wozu, koniom lżej, pańskie oko konia tuczy.*

11. Na końskim grzbiecie – opowieść ruchowa.

Nauczyciel snuje historię o tym, jak ruszamy na wyprawę – ubieramy się, idziemy do stajni, siodłamy konia... Stara się użyć jak najwięcej wyrazów ze zgromadzonego słowniczka. Uczniowie ruchem naśladują proponowane czynności.

12. Zdobywamy odznakę „Super – koniarz!” – konkurs (forma ustna dla chętnych albo pisemna, jeśli wszyscy chcą wziąć udział).

Uczniowie otrzymują kartki z zestawem pytań i w określonym czasie podają właściwą odpowiedź. Pytania konkursowe powinny mieć inny charakter niż sprawdzające znajomość lektury i mogą wykraczać poza poznane treści (konkurs to konkurs!). Może w klasie są uczniowie, którzy pasjonują się jeździectwem, będą mogli się wykazać wiadomościami i zdobędą odznakę.

Propozycje pytań:

Jak nazywa się duże zwierzę na dwie litery? (Qń – żart z książki)

Czy konie śpią na stojąco?

Podaj przykład „końskiej” fryzury. (kucyki, koński ogon)

Czy konie chrapią?

Jakie znasz części ubioru jeźdźca?

Czy dzisiaj istnieją jeszcze dzikie konie?

Jak wygląda końska rodzina?

Do czego służą strzemiona? (siodło, sztylpy, toczek, bryczesy)

Co to jest palcat?

Jak zaprzyjaźnić się z koniem?

Wymień zawody ludzi związane z koniem.

Jak porozumiewają się konie?

Do czego ludziom potrzebne są konie?

Czy koń musi mieć podkowy?

Jakie dyscypliny sportu związane są z końmi?

13. Wiersze na jedno kopyto – próby twórczości literackiej.

Przeglądanie i czytanie książeczki z wierszami i dziecięcymi ilustracjami (książeczka jest dołączona do kieszonki na końcu książki). Zaproponowanie dzieciom wykonania podobnych książeczek. Pokazanie najprostszej wersji z jednej kartki papieru, bez zszywania i klejenia. Zaprojektowanie strony tytułowej – autor, tytuł, ilustracja. Pisanie tekstów poetyckich lub prozatorskich i ozdobienie książeczek. Wymiana między „autorami”, czytanie.

Dodatkowe uwagi:

Zaproponowany scenariusz to zestaw zadań i zabaw, z których nauczyciel wybiera dowolne ćwiczenia. Nie jest konieczne, by przepracował całość. Kryterium doboru stanowią wiek uczniów, umiejętność pisania, zainteresowania, jak również czas, który mamy do dyspozycji. Powyższy scenariusz doskonale sprawdził się w klasie drugiej, a książka *Koń na receptę* została przez uczniów wybrana książką roku!

Opracowanie: Bogusława Arkuszyńska

Sposób wykonania książeczki:

